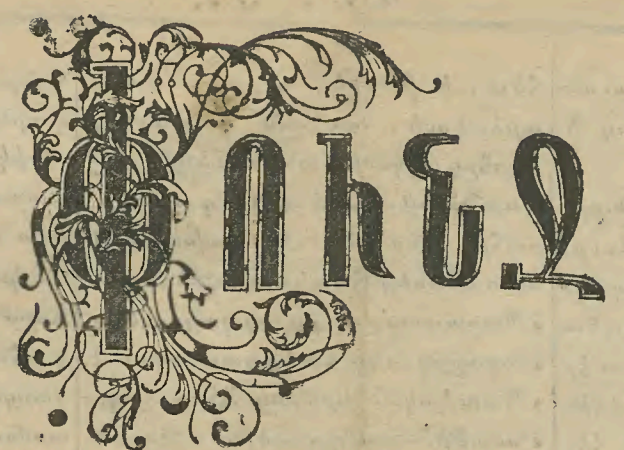

Փոքր ԵԱՄԹ օրերը կը ճրատարակուի :
Տարեկան բաժանորդագիրն է երկու և կես արծաթ Եճիս կանխի վճարելի , քէ մայրաքաղաքի և իւր արտաքսմանց և քէ գուտուաց համար :
Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կը նդուանի :
Հատը 40 փարայ է , և կը գտնուի մասնաւորապէս Պանթէ-Գաբու ջրավաճառ և գրավաճառ Պողոս և Յակոբ աղայից խանութները :

Ծանուցման տողը 3 դուրուշ է մէկ անգամի համար : Աւելի աման կը լայն տալի անգամներու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Զ. Ա. Անանյանի և Պոլիս Պայքար-բազար համար լայն վերի յարկ թիւ 16 :
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien Ponto
— 16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16—
CONSTANTINOPLE

ԽՍԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆԶԻ
Տեղեկանք : - Կար ժամանակ մը՝ յորում պարտ և պէտք էր քարոզել թէ ըստ ամենայնի օգտակար է յարգել զործածել տեղական արուեստից մետաքսեայ , բրդեայ և բամպակեայ յօրինուածներն , և ի բաց կալ օտար երկրաց արտադրութիւններէ , որոց մեծագոյն մասն արտաքին գեղեցիկ տեսքէ դատ ո՛ր և է կա . ընդ յատկութիւն չունին , և բազումք խոտէ ու կանեփէ ձևացեալ կեղծուպատիր բաներ են զիւրաժան և դիւրեղծանելի , մինչ տեղականք բազմատոկուն են , զիւրազին են և միւսնոյն գունով անայլայլ : Կը մնան մինչև ցհնանալ իսպառ , Արդարեւ այս և այլ այսպիսի քարոզութեանց և համոզելիք ծանօթութեանց հարկ մնացած չէ , որովհետև վերջին ժամանակներս ընդ ամենայն թուրքիս հասարակաց համոզումն գոյացած է թէ տեղական արուեստները քաջալերել անհրաժեշտ է . որովհետև մերայինք հարկաւ կը դիտեն թէ վերջին ժամանակներս ընդ ամենայն աշխարհ և մասնաւոր ընդ ամենայն Եւրոպայ ժողովուրդք և կառավարութիւնք ամէն ջանք ու միջոց ի գործ կը դնեն տեղական մշակութեանց և արուեստից ու գեղարուեստից արտադրութիւնները զարգացուցել և անոնցմով շտանալու համար ի շահ անձանց և ի շահ իւրեանց բնական երկրին : Դիտելով մերայնոց համոզման այս գոհացուցիչ վիճակն , ամեհնայն վստահութեամբ և յուսով լրագրոյս մերձաւոր և հեռաւոր պատուարժան ընթերցողաց ուշադրութեան կը մատուցանուի Զաւուլեան Ստեփան էֆենտիի կերպասոց գործարանի վերաբերեալ ծանուցումն , որ զետեղուած է լրագրոյս ծանուցմանց բաժնի մէջ : Զավուլեան էֆենտի բազմամեամ թէ . նորա գործարանի գեղեցիկ և ընտիր յորինուածք մինչև կայսերական պալատանց և մեծամեծաց ապարանց մէջ վերընդունուած են , և նորին կայսերական վեհափառութիւնն՝ ինչպէս իւր բարձր հաւանութեան՝ Արուեստից Երազրամ շնորհելով մեծարած և քաջալերած է զնա : Հանրածանօթ են նաև ի Կիւրին երկար ժամանակէ հետեւ հաստատուեալ Ս. Ս. Մինասեան-Արապեան հոյակապ գործարանի զանազան գեղարուեստ յորինուածք , յորոց կը գտնուին Զավուլեան Ստեփան էֆենտիի գործարանի մէջ , և շատ գոհ եղած են գործածողներն : Աւելի յանձնարարութեանց պէտք չեմք տեսներ : Անտարակոյս եմք թէ ինչպէս բազումք վերջածած են և կը վկայեն գովաբանութեան և այլք վերջելով պիտի առաջարկեն իւրեանց բարեկամաց և ծանօթից :

Թղթակցութիւն Փոքր
Մէջ . 20 Հոկտ. 1890 : - Ատանայէն 5-6 ժամու ճանապարհ հեռի , հինաւորաց աւերակաց մէջ նորոգ կառուցեալ գիւղ մ'է Միսիս՝ 240 տան չափ բնակչոք , որոց 425ը՝ թուրք , 75ը՝ հայ , և 10ը՝ լոկոբակեան հայ են : Հայք բնիկ տեղացի չեն , այլ գաղթեալ են մօտ ժամանակի մէջ Բալուէն-Հաճընէն : Խորքերէն և Զորք-մարդպանէն . Ունին գեղջիկական փոքր եկեղեցի մը և 8. Միջոցէլ անուն հեղահոգի ու ծեր քահանայ մը : Հաւուստ չեն . առևտրով ու հողագործութեամբ կ'ապրին : Ընդարձակ դաշտեր անմշակ ու ամուր կը մնան . այդինքն , պարտէզներէ զուրկ են . թէև ճիհան գետը գիւղին եղբրքէն կանցնի , սակայն ցած ըլլալուն համար օգուտ չունի զրեթէ : Անցեալ տարի թէ՛ մանչ և թէ՛ աղջիկ տղայոց համար մասնաւոր վարժարան կը կառուվարէին , սակայն վերահաս աղէտը արգելքներ յարուցին : Ս. յա ամառ մահն եկաւ զրեց զմեզ տեղւոյս թաղական ժողովոյ ատենապետ Պաղատար աղա Այթուլեանէ : Հուսկ յետոյ ատենապետի Պետրոս աղա Մրչեան աւաղակներէ վիրաւորեցաւ ծանրապէս : Սորա ազգային մահկապիտ և եկեղեցւոյ համար կը ջանային անխնայ գործունէութեամբ և անձնուիրութեամբ Պաղատար աղա հաղիւ տեսած էր 38 դարուն . աշխոյժ ու կորովի պերճ ընդունիլ , բարի սրտով ու բնաւորութեամբ սիրելի եղած էր ամենուն : Արդայնք տեղւոյս դաւանապէս արտասուեցին այս մեծ կորստեան համար : Ամսոյս քսկիւնները , Ստանայի առաջնորդ Գեր . Մկրտիչ Սրբազան խորատալի յորդորագրով մը պարտք դրած էր տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ գանձապետ Մուսեղ աղա Աղաճանեանի և իւր ընկերակցաց (Յովհաննէս աղա Պապահէքեան և Յովսէփ էֆենտի Պողոսեան) ջանալ գէթ արական վարժարանի բացման համար : Յիշեալ Մեծ . Մուսեղ աղա տեսնելով թէ մանր տղայք ու աղջիկներ բունազրիկ ու գլխակոր որոց նման չունենեալն ու փողոցներուն մէջ ժուռ կուգան յոռի ընթացիւք զօրն ողջն , և քաջ գիտելով թէ՛ նոցա ծնողք , իւրեանց պարտականութեան անգէտ են , միանալով Մ. Յարութիւն աղա Մարաշեանի հետ՝ որ իրեն պէս բարեսէր անձ մ'է , պարտ անձին համարեցան չնայել իւրեանց ճիգն , և ձեռնարկեցին վարժարանի բացման : Համեմով Սրբազան Հօր խորատալի ալ քաջալերեց զամենեւին և սկսան գործել միահամուռ : Երկու դաստու ունին . 50-60 աշակերտք կը յաճախեն ի վարժարան : Մասնաց

հայթայթման համար հանգանակութեան ցուցակ մը շինած են , որ ժողովուրդն ըստ իւր կարողութեան պիտի վճարէ ամէն ամիս . ընդ ամէնը՝ 10 հատ արծաթ մէծիտ : Կը յուսանք թէ մինչև վերջ չպիտի խնայեն իւրեանց ջանք , և առանց յուսահատելու պիտի շարունակեն : Գ. Ս. Արեւիկեան
Բալու . 13 Հոկտ. 1890 : - Օրիս . - Խօշտիկեան . - Գեղեղմարտուն Օրիս : - Բալու բաղաքէն մէկ օթեան հեռի փոքրիկ գիւղ մ'է Օթիս , ուր բնակեալ են սակաւաթիւ հայ ընտանիք : Առհասարակ հողագործ են , և մեծ մասն՝ ի պանդխտութեան : Հարստեք և աղջիկներ շատ չարքալ են և սովորուն՝ աշխատութեան բոլոր խուսերուն մէջ : Ուսումն բնաւ չկայ : Մշակելի արտօրէից բազումք՝ Բալուայ հարուստ աղապիւններէն Խօշտիկեանց իրաւասութեան ներքեւ են : Օրիսցիք կը մշակեն և արդիւնքը կը բաժնեն Խօշտիկեանց հետ : Ոչ միայն Օթիսի արք և կանայք , այլ ուրիշ քանի մը գիւղերէնք բնակիչք դաւանապէս կը գանդատին ընդդէմ Խօշտիկեանց վարմանց , որով մինչև իսկ յետին գիւղացին անգամ հաղորաւոր դրուչներ պարտական եղած է Խօշտիկեանց : Արդ գրեթէ Օթիսի կանայք սկսած են պեղել մշակել արտերն , և արք ամենքն ալ հարկադրուած են մէկ մէկ կողմ խոյս տալ և պանդխտութեան մէջ տառապիլ : Օթիսի գերեզմանատունն ընդարձակ մարգագետնով զարդարեալ բլրակի վերայ է , և գերեզմաններն իրեն պարտաստեալ : Երբ մէկը մեռնի նորա գերեզմանի փոքր բանալու համար բրիչով անգամ մը կը զարնեն , և ահա կ'ափարիչ մը կ'ընեն և փոքր կը բացուի ճիշդ նոյն նիւթեցեղն հասակաւ : Այսինքն երբ ննջեցեալ փոքր ոմն լինի գերեզմանն ալ իրեն յարմար կը բացուի , իսկ երբ մեծ գերեզմանն ալ մեծ , Բատ պատմութեան գիւղացւոց՝ անգամ մը մէկ աւուր մէջ երկու հոգի կը մեռնին նոյն գիւղէն : Աին տակաւին փոքր , իսկ միւսը՝ մեծ . կերթան բանալ նախ մեծին գերեզմանը , և ահա կը տեսնեն որ բացուած փոքր նեղ կուգայ նորա համար . ուրիշ մը կը բանան , ա՛յն ևս նեղ . զարմանալով նոյն գեպքին վերայ՝ տեղեկութիւն կ'առնուն թէ փոքր ննջեցեալ մ'ալ կայ , որ մեծէն յառաջ մեռած է , ուստի հարկ է նախ զնա ամփոփել և ապա զմեռն . այնպէս կը ընեն , և դարձեալ կը սկսին մեծին համար տեղ փոխել : Այս անգամ ճիշդ նորա հասակին համեմատ կը բացուի ի զարմանս ամենեցուն :

Տրապիզոն . 14 Հոկտ. 1890 : Կրծն և Կրծնաւորք : - Ասկէ և-5 ամիս յառաջ լրագրքը ծանուցին թէ մօտերս Արմաշու գաւառանոց մէջ պիտի հրատարակի կրծնական շաւաթաթերթ մը ընդ վերին հրակողութեամբ Ամեն . Ս. Պատրիարք Հօր . և թէ առ այն պէտք եղած ձեռնարկութիւնք եղած են . սակայն գործադրութիւնը չտեսնուեցաւ ցարք : Այդ թերթի հրատարակութիւնն անհրաժեշտ էր և է . եթէ իւրոյս գայ՝ արդիւնքներ պիտի արտադրէ իմեզ . մեծ ընդունելութիւն և քաջալերութիւն պիտի գտնէ Ազգին մէջ : Կրծնական թերթի հրատարակութեան մեծագէտ պիտի օգտի առհասարակ Հայ ժողովուրդը . ըստ որում կրծնասիրութիւնը՝ առաքելութիւն , առաքելութիւնն՝ յաջողութիւն , և յաջողութիւնն՝ երջանկութիւն կը բնութագրէ : Յոյժ բնական է թէ՛ ժողովուրդ մը , ազգ մը , ընտանիք մը , անհատ մը որչափ լաւ ուսանի իւր կրօնն , այնչափ քիչ կը մեղանայ : Գորոց վեմ բարոյականին և հատկապէս իւրաքանչեւ , կը լինի այնչափ բարոյական , բարոյաւոր , բարեխառն , բարեպաշտ , համեստ , ողջամիտ և պարտաճանաչ . և կ'ապրի առաքելի և երկրեղած . Ուրեմն լաւ ուսանելու եմք մեր կրօնն . անկեղծօրէն և արժանապէս յարգելու եմք մեր հաւատքն . իրավին և անթերի կատարելու եմք առ Աստուած և առ ընկերն պարտականութիւնս . արի և խղճի անդորրութեամբ , հագուց զուարթութեամբ , կրօնի պաշտօնէից սրբազան պարտականութիւնն է լինել քարոզ բանին կենաց . սերմանել Աւետարանի կենսական սերմերն , մեկնել ուսուցանել Գրիգորեանեան հաւատոյ վեմ բարոյականը . իօօիլ և տարածել անդուլ և անխորհ հասարակաց ամէն գասակարգի և խաւերու մէջ , չըրգայութեամբ , բանիւ և գրով : Եկեղեցին զարդիս հայաւ ծանաց մէջ է , և այս հաւածանքն ներքին է և ոչ արտաքին : Բարոյական է . նիւթապաշտութեան հեղեղը Արեւմտից մէջ ուսուցանելով իւր գէշն եղած բոլոր բարոյական և իմացական չէնք . քեր ու առարկաներ , արագ արագ արշաւեց . և եկաւ մինչև մեր երկիրն հասաւ . ուրեմն այս նորա գոյն աղէտին դիմագրաւել հարկ է : Եթէ անտարբեր մնամք , եթէ զգուշութեան կարեւոր և անմիջական միջոցներն չհայթայթենք , եթէ չզգաստանանք և չզգուշացնենք մեր ժողովուրդը վերահաս չարիքէն , մի գուցէ հեղեղի հոսանքէն քշուինք ու տարուինք յաւաք ի կորուստ և յոչնեղութիւն : Ամեն դարու և ժամանակի մէջ

գիտութիւնն և իմաստասիրութիւնը ոչ երբեք և ոչ ինչ ուսուցած են կամ կուսուցանեն հակառակ կրօնի և կրօնական հաւատաւացուստի շատ սխալ է կարծել թէ ուսնալի մը պէտք է թերահաւատ կամ սկեպտիկեան լինիլ . թէ Աստուածային անհղէպ անգէտ է ապաշխոյց հանդէպ անգէտ է ապաշխոյց , ցուրտ և անտարբեր լինիլ . թէ ներկայ ժամանակի ողուով գիտուն մը պէտք է անկրօն կամ նիւթապաշտ լինի : Ընդ հակառակըն ողջամիտ արմատական և ճշմարիտ գիտուն կամ ուսնալը քանի հմտանայ , քանի գիտութիւնն աւելցնէ , այնքան կ'աւելցնէ նաև իւր երկրեղածութիւնն , անհաճանքն և սքանչացումը Աստուծոյ գոյութեան , նախախնամութեան և անհաս խորհրդոց և գերբնական գործոց վրայ : Յոռի և իմաստակաւ արտադրութիւնն է որ ասոր հակառակ կը պատուիրէ և կուսուցանէ , որ կարճամտէ կրօնի բարձր նշանակութիւնն , հաւատոյ սրբութիւնն ունեւիրականութիւնն կանարդէ եկեղեցին , կապական թարգմանութիւնն , կը բառնայ Աստուծոյ ահա մարդոյն սրտէն և ընկերական ամօթն երեսէն . կը շարացունէ սրտերն , կեղծանէ բարքերն , կը պատառէ համեստութեան քողը , կը հալածէ առաքելութիւնն և ամէն առաքելական խորհուրդներն : Արդ ի՞նչ կընեն , ինչով կը զբաղին մեր եկեղեցական Հայք . կը հսկեն եկեղեցական շահուց , և իրենց բանաւոր հօտին վրայ , որպէս պարտ և արժան է : Գաւառներն կարի յոյժ կարօտեն ուսնալ և բարեբաղոյ քահանայի : Ըստ որում քահանայն է որ միշտ առնչութիւն և յարաբերութիւն ունի ժողովուրդեան տան և ընտանեաց հետ , սրտին և հոգւոյն հետ , կրից և զգացմանց հետ , խորհրդոյն և բաղձանացն հետ . ուրեմն երբ լինի հեղ , համբոյր , խողադարար , արի , բարի , առաքելի , անձնուէր , պարտաճանաչ , շինող և խրատող , ի՞նչեր չէ կարող ընել : Բարեկարգ եղու և դաստառորեալ եմք մեր եկեղեցականութիւնն : Ինչո՞ւ մեր վեհեղեցականութիւնն , ինչո՞ւ մեր վեհեղեցականութիւնն , և իրենց հակառակ շտապեցն ի նոսա բարեկարգ ընծայարաններ և կղերանոցներ , ուր անոնք , ուսանին և երեսն հմուտ ու պատուական քահանայներ , վարդապետներ . մեր կուսակրօն եկեղեցականք - վարդապետք և եպիսկոպոսք - որք ուխտեալ և նուիրեալ են անձեղիր ծառայել եկեղեցւոյ և ազգին , թոյլ չհեղգան իրենց պարտուց կատարման համար , և երբ ուսուցանեն մեզ առաքելութեան պայմաններն , պարտ և վախելու է որ զնոյս գործնական

օրինակաւ ցոյց տան յանձինս և դրականապէս ապացոյցանեն . զի «նախ առնել և ապա ուսուցանել» կըսէ բարոյականն . թող վանքն և մերկանան յինքնանց փառքի կասկածի լինել , դիւրակեցութիւն , հաճոյք և անձնդիւրութիւն . թող մերժեն անձնասիրութիւն , փառասիրութիւն . թող վարժին քննական շարքալ կենաց . թող հեռանան վարժարի գեղազուարճ ափունքէն , թող հրաժարին Պոլսոյ դիւթիւնէն և հրապուրիչ կեանքէն . թող զգենուն աշխոյժ և փութաշանութիւն . թող երթան ու ցըրուին ի դաւառա իրենց հօտին դուռին իրենց բանաւոր փարոսաց հսկել : Արդարեւ կղերն պարտի անվերջոր և անաշու լինել . անաշու նշանակելու ուսմական նախապաշարութիւններն , հանրութեան ֆիւսական արտաւոր սկզբունքներ և ծայրայեղ գաղափարներն : Կղերը եկեղեցւոյ բնական անդուր և անխնայ թող մարակէ շաղկապէ անխոր զեղծումներ , օրինադանցութիւններ , զանազան մոլոր լինելներ , անառակ , խնկէ և եպիսկոպոսական վարմունք կամ տղեղ գործեր երբ տեսնէ ժողովրդեան մէջ : Ահա այսպէս պարտի լինել ճշմարիտ եկեղեցականն . այս է իւր պաշտաման բնութիւնն և էական հանգամանքն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պալքէօփիի Առաջնորդ Գերապետ Ը Տիմոթէոս Սրբազան՝ որ վիճակին թեմերն կը շրջէր ժամանակէ մը հետեւ , և վերջին օրերս ի Գերմանիոյ գիւղաքաղաք կը գտնուէր , - անդ ևս օգտակար կարգադրութիւններ ընելէն ետքը՝ դնացեր է ի Պալքէօփի , ի կեղերոնալայր առաջնորդական վիճակին :

— Մամիկոնեան Արարհամ Եպիսկոպոս՝ որ անցեալներն առանց Պատրիարքարանի գիտութեան յԱֆիօն-Գարահիսար գնացած էր և մայրաքաղաքս կոչուեցաւ , - այս օրերս դարձեալ ելեր ուղևորներ է յԱֆիօն-Գարահիսար , մինչդեռ Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսն ի Սիւ կը կոչէ զինքն իբրեւ իւր ձեռնասունն , և քանիցս ի Պատրիարքարան գրած է որ անյապաղ վերկրուի :

— Եկեղեցական համագումար ժողովոյ յանձնարումն չորեքշաբթի նիստ ընելով խորհրդակցեցաւ , և առաջիկայ հինգշաբթի ալ խորհրդակցելէն ետքը՝ արդիւնքը պիտի հաղորդէ Համագումար ժողովին :

— Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկիան էֆենտի Բարձր մեծ Եպարքոսէն կոչուած և հրամաններ ընդունած լինելով չորեքշաբթի հաղորդեց Համագումարի յանձնաժողովին :

— Տըքթօր Երուանդ Յ. Շէրպէթեան , յետ կարճատե հիւանդութեան , չորեքշաբթի կնքեց մահկանացուն ի հասակի 23 ամաց , և հետեւեալ օրը իւսկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ կատարուելով յուղարկուելով թեան հանգէսն , մարմինը փախաղբեցաւ ի գերեզմանատուն Շիշլիի , Ծաղկահասակ հանգուցեալն՝ ոչ միայն արուեստական ճարտարութեամբն ալ և բարեհամբոյր բնաւորութեամբն սիրելի և մեծարելի հանդիսացած էր . իւր

կանխահաս վախճանը մեծ կորուստ մ'է ոչ միայն ընտանեացն ալ և ընդհանուր Ազգիս համար :

— Կայսերական պալատան բըժիշկներէն և Սըհէթեան թուրքերէն առողջարանական կենցաղօգուտ Հանդիսի խմբագրողեալ ի թիւ ճեման տօղթէօր Մանուէլ պէյի ազնուափայլ լծակից տիկին Մարիամ՝ որ ժամանակէ մը հետեւ անկողնոյ կը ծառայէր , - անցեալ շաբաթ օր կնքեց մահկանացուն , և հետեւեալ օրն ի Բերաբանկայ թիւ գերեզմանատան մատարմէ վարժանալայել չքով կատարուելով յուղարկուելով թեան հանգէսն՝ մարմինը Շիշլիի գերեզմանատան մէջ ամփոփեցաւ : Հանգուցեալն բարեբաղոյ ամուսին և մայր մ'էր՝ դուռ ծաղիկ հասակի մէջ : Կը ցաւակցիմք մեր վաղեմի բարեկամ տօղթէօր ի թիւ ճեման պէյի :

— Խուժմ մը անգլիացիք Սեպտեմբերի վերջերն Էջմիածին երթալով՝ թանգարանն ու գրատունը պղծեցին , և ծանօթ լինելներ տեսնել Սինոդի թարգման Պ. Մերիք-Աբաղեանէն :

— Նոր-Նախիվեանի ազգայինը 800 լուսպի նուրերն են ի նպաստ Էջմիածինի :

— Թուրք լրագիրք երեքշաբթի հրատարակած էին հետեւեալ հեռագիրն , որ Սեբաստիայէն ուղղեալ է առ դիւանապետ կայսերական պալատան :

« Ի Փարիզ հրատարակեալ Թան լրագիրն Տ Հիլտեմբեր (Ն. Տ.) թուով , իբրեւ թէ Կ. Պոլսոյ թրքականցին նամակէն առնելով , ծանուցած էր թէ Սեբաստիոյ Հայոց այն հանրագիրն , որ կը վերաբերէր իրենց առ վեհ. Սուլթանին ունեցած հաւատարմութեան , տեղւոյն առաջնորդ Գեր. Պետրոս Եպիսկոպոս Եւս ստորագրած լինելով , մէկ քանի ծախեալ հայեր զարկած են զն . Գերապետութեան թիւն և Ս.յ տեսակ դէպք մը բնաւ տեղի ունեցած չէ : Հայ հաւատարիմ հպատակը ամէն ժամանակ իւրեանց երախտագիտութիւնը կը յայտնեն վեհ. Սուլթանի այն շնորհաց համար , որոց կ'արժանանան ամեն օր ալ և ալ կերպիւ : Յաւ յայտնելով վերոգրեալ թղթակցի այդ տեղեկութեան համար , որով ջանացած է այդպիսի բողբոլին սուս լուրեր յերկրելով մտքերը թիւրել , կը խնդրեմք միանգամայն որ այս հերքմանգիրը նոյնութեամբ հրատարակուի լրագրաց մէջ :

(Ստորագրութիւն)

Սեբաստիոյ երեւելիներէն Շահինեան Յակոբ , Բոթիկեան Նազարէթ , Միսքեան Յակոբ , Բարսեղեան Յովհաննէս , Տէր Ղազարեան , Մեարդուեան Յակոբ , Տոքթ. Շիրինեան , Չօքաղեան , Թանտըճեան , Սերովլէ Տէրպապեան , Աղէքսանդրեան , վաճառական Թորոս , Կարապետ Թաշճեան , Ջէրմիլճեան , Գամպուրեան :

Վանքի Պապարտար , ինչպէս ծանուցած էինք նախորդ թերթով , անցեալ շաբաթ օր ալ (Հոկտ 27) հարցաքննուելէն ետքը դատապարտեցաւ Ա.յս նստին մէջ Պապարտարի փաստաբան Պրիլոյր էֆենտի ալ և ալ առաքելութեամբ ջանաց հաստատել թէ իւր փութաղբեալն բնաւ մասնակցութիւն չունի խռովարարութեան

հետ , և խնդրեց որ իբր անպարտարձակուի . սակայն դատարար խորհրդակցութեան սենեկին մէջ առանձնանալէն ետքը , դատարար հրաժան , և նախագահն արտասանեց հետեւեալ վճիռն . - « Պապարտար , քո ապացոյցեալ « արարքդ կը համապատասխանէ « Պատժական Օրինաց Եկրդ յօդ. « ուսածի , յաւելուածին : Գն ըն . « թացից մէջ՝ որ ապացոյցեալ է , « ձեռնարկուցիչ պարագայ մը չտես . « նուեալով՝ բոս արամադրութեան « երկրորդ հատուածի նոյն յաւել . « ուսածի , մեծամասնութեան որոշ . « մամք , հնգամեայ բերդարգելու . « թեան դատապարտեալ են՝ ձեր . « բաղաւմանդ թուականէն սկը . « սեալ : »

— Մեղքն , Աբրահմի և Գաբրիէլն Հաճախող Գործի սկսաւ երկուշաբթի (Հոկտ . 29) դարձեալ հրապարակաւ , և դարձեալ նոյն եղեռնագրաւ ատեանին առջև : Կարդացուեցաւ ամբաստանիչ ատենի տեղեկագիրն , յորում գրուած է . - « Ի Պէօլիքաէն Եւ Նիւմիտիայէն գինեաւն մը առջև հաւաքուած ինքնուն պատճառաւ ձերբակալեալ անձերէն խոհարար Աբրահմի վերայէն տուտակներ գտնուած էին , որոց վերայ երկու միւր ըմբիշ նկարուած , ներքեւ և Բմբիշ Մեղքն ու Համբարձում » գրուած և ձեռքի գրով Եւ զորոշ նշանակուած էր : Համբարձումի մատուկն , որ Խահաէնէն Մարտիրոսի սրճարանին մէջ կը գտնուէր , խուղարկուելով՝ այդ տուտակներէ 16 հատ գրուած էին : Հետեւեալ , ձերբակալեալներէ օսմանեան հպատակ Գրեյի Մեղքն Գէորգ Ս. Վազեան , 30 տարեկան , օսմանեան հպատակ , որ ի Պոյաճի գիւղ սեղանաւոր Պապիկ աղայի տան մէջ կաշխատէր , և ի Մեար-պուրնու ճանֆէսճի Օնիկի աղայի տան խոհարար Աբրահմ Գէորգեան , 35 տարեկան , Օգոստ . 22 ին բանտարկուեցան . իսկ Եւ 35 տարեկան խոհարար Համբարձում փախած լինելով՝ ձերբակալման հրամանագիր հանուեցաւ ըստ օրինի : Աբրահմ յայտարարեց թէ իւր վերայ գտնուած տուտակն հինգ զրուշի գնած էր Համբարձումէն : Մեղքն ալ ըսաւ թէ Համբարձում այդ տուտակներէն միւրը տուած էր առանց իւր հաւանութեան : Սրդ նկատելով որ՝ առանց Մեղքնի հաւանութեան միւսոյն կողմանէ յանուն Մեղքնի այդ կարգի տուտակներ ապագորուելուն մէջ հակասութիւն կայ . նկատելով որ Մեղքնի և Համբարձումի համար որք խոհարարութեամբ կապին , ցարդ ըսուած չէ թէ ըմբիշարատութիւններ կընեն , և նկատելով որ այդ տուտակաց մին Աբրահմի վրայէն գտնուած է , հետեւեալ այս և ալ փաստերով հաստատուած է որ այդ տուտակք խռովարարաց խմբին կողմէն ապագրեալ են՝ խաղաղութիւնը խանգարելու մտք վանայ կողմերը զրկուելիք խռովարարաց համար նպաստ հաւաքելու դիտմամբ , թէ՛ տպագրողը և հրատարակողը են Համբարձում և Մեղքն , և թէ՛ այս կերպով անդամ են այն խռովարարաց խմբին , որ կազմուած է Հայաստան կաղմակերպելու երեւակայական դաշտարար իրագործելու համար և ձեռնարկած է

հանրային անդորրութիւնը խանգարելու ընթացից : » - Յետ այսորիկ կարգադրուեցաւ ընդհանուր դատարանի ամբաստանագիրն , որ ըստ առաջնոյն իրեւ ոճրագործ կամբաստանէ յիշեալ անձերն : Ապա հարցաքննել սկսաւ նախահարցմանց պատասխանեց թէ՛ տուտակը ապագորուող Համբարձումն է և ինքն մասնակցութիւն տեր որ Համբարձում արդեօք դրամի պէտք ունեցած էր և առնոր համար եղած է . թէ՛ կատար թեան խօսքն . թէ ինքն օրհարարն էր մէջ նստած ատեն՝ Համարձում եկաւ « Զքեղ կը տապալել » ըսաւ և մօտենալով բռնեց զինքը , և թէ՛ ինքն ի Գ. Պոլսի բմբիշարատութիւնը բրած չէ , և դուրսը կընէր , և չգիտեր որ ինչ պատճառաւ իւր պատկերը քաշուած էր տուտակին վերայ : Աբրահմ պատմեց թէ՛ առաւ մը բան . ջարեղէն գնել երթալու ատեն , Համբարձում գէմն եկաւ , և գրպանէն տուտակ մը հանելով և ըսելով թէ իւրեւրտարի մէջ ըմբիշարատութիւն պիտի կատարուի , պնդեց թախանձեց որ հինգ զրուշ տամ գնեմ գայն , և ես ստիպուեցայ գնել , որովհետեւ երկուքս ալ խոհարար էինք և իրարու կարօտ . և ըսաւ թէ չեմ գիտեր որ տպագրեալ տուտակը քանի հատ էին . թէ՛ ձերբակալման ատեն երկուքէն փախայ , ինքզինքս պարտեղ նետեցի գործէս չմնալու համար . չեմ գիտեր թէ՛ այդ տուտակ վերութեան և աղղին դըպչելու բան մը ունի . եթէ գիտեայ ի՛նչ անմիջապէս կը նետէի վրայէս . այդ տուտակն հետեւեալ օրը գրտան վրայէս : - թիւքն Սեֆէֆէ (այս ամբաստանեց իրատաւ բան) ըսաւ . - « Այդ տուտակ մէկ օր մնացեր է Աբրահմի վերայ . տուտակի պատկերաց մէջ բան մը չկայ . կըսուի թէ ի կայսերական պալատն մատուցեալ տուտակին մէջ կայ կղեր . թող բերուի . հարկ է որ ըստ ամենայնի չուտ բերուի . վասն զի ինչո՞ք ինչ չըսեր թէ սոքա այդ տուտակ գործի մը ձեռնարկել յանգիւնած են . պէտք չէ որ սոքա երկար ժամանակ բանտարկեալ մնան » : Իսոր վերայ , դատարանն որոշեց բերել տալ միւս տուտակն , և դատին շարունակութիւնն յետաձգեցաւ : ձգեցաւ :

— Սեֆէֆէպէ Համբարձում Կարապետ Աբրահմ անուն հայազգի մ'ալ երեքշաբթի եղեռնագրաւ ատենին առջև հանուեցաւ : Կ. Պոլսոյ Պալքէօփի (Գաֆէսճի) է , 32 տարեկան , Ամբաստանուած է թէ հետեւեալ խօսքերն բրած է . - « Այս Պատրիարքը պաշտօնի վերայ չպիտի մնայ . եթէ մնայ իսկ՝ կտոր կտոր պիտի ընեն : Լրագիրք ծանուցած են թէ մեր Հայոց մէկ մասը դատապարտուած են . որչափ ալ դատապարտուած ինքն , դարձեալ խռովութիւն պիտի ծագի . եթէ այսպիսի գործի մը մէջ 500-1000 հոգի մեռնի , շատ չէ : Ռուսիոյ մէջ գտնուած Պատրիարքն առաջիկայ ամիս պիտի գայ Կ. Պոլս , մեր աղգը նորա ձեռքն է » : Լուսեր է նաեւ թէ՛ այս ան-

ձըն ուրիշ Հայու մը հետ օր մը այսպիսի խօսակցութիւն մ'ընելու ատեն հայազգի պաշտօնեայ մը իմացեր և արգելք է : Ամբաստանիչ ատեանն և ընդհանուր դատարանն ծանուցանելով թէ Համբարձում թէ և ուրացած է այս պիտի խօսքերը բրած լինելը , սաւկայն մէկ քանի վկայք երգմամբ հաստատած են , - կը պահանջեն որ իբրեւ ոճրագործ դատուի և պատժուի պատժական օրինաց 66 դ . յօդուածի վերջին հատուածին համաձայն : Յետ ընթերցման պաշտօնագրոց , հարցաքննութիւնն սկսաւ : Համբարձում ըսաւ . - « Զեմ՝ ընդունիր . ես աղքատ մարդ մ'եմ . այդպէս բան մը չըրի » - Մէհմէտ անուն մարդ մը իւր վկայ ներս բերուեցաւ : Մէհմէտ նախագահին հարցմանց պատասխանելով ըսաւ թէ Սեբաստացի է , 70 տարեկան , և Պալքէօփի լրագիրէն մէջ կաշխատի : Ապա օրինական երգումն բրաւ և յայտարարեց . - « Ես բաղնիքին մէջ եմ . Գիրիսոս անուն յոյն մը եկաւ և հարցուց թէ լրագիրէն մէջ ծառայող չայ մը կայ » . այն , ըսի . Գիրիսոս յարեց թէ այդ մարդը տէրութեան և աղղին դէմ խեղ մը խօսքեր կընէ . ապա « մարդուն բերանը կը պատուեն կամ ես մարդուն բերանը կը պատուեմ , ըսաւ , ինչ ըսաւ . լաւ չհասկացայ » : Ես ալ ըսի թէ վախկոտ մարդ մ'եմ և այդպիսի բաներու չեմ խառնիր : Այս ըսելով Ե. լայ դուրս : Գիրիսոս ո՞վ լինելը չեմ գիտեր . բաճկոն ու բանդային հագած մարդ մ'է , դեղին պեւ խերով . այդ մարդն ինչ ըսաւ . ես ուրիշ բան մը չիմացայ . Հոմաբարձում ինչ ըսած լինելը չիմացայ . երկուք զգալով հեռացայ . նա ալ դնաց » - Նախագահը քարտուղարէն իմանալով որ այս Մէհմէտ միւսինոյն յայտարարութիւններն բրած է հարցաքննիչ դատարանին առջև ալ , հրամայեց որ միւս վկայն բերուի , և իմանալով որ եկած չէ , ըստ օրինի մէկ ոսկի տուգանքի դատապարտեց , և դատն յետաձգեցաւ . որոշուելով որ միւս վկայը ալ գտնուի և բերուին :

— Ըստ տեղեկութեանց Սատեթ լրագրի՝ վճարեկ ատեանն յետ քննութեան վաւերացուցած է եղեռնագրաւ ատեանի այն վրէժներն , որով՝ Գաղմափուի Մայր եկեղեցւոյ մէջ Տ. Սուրբանա առաքրահանայի վերայ հրադէն պարպող Յակոբ և երեք ընկերքն մահուան դատապարտուած էին . և թէ՛ վճարեկ ատենին տեղեկագիրն Օգոստ . Սուլթանի մատուցուած է , և Շէյխ-Իւ-Իսլամի դուռն ալ զրկուած է՝ կրօնական տեսակէտով ընկելու համար :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեծ եպարքոսն հինգշաբթի ուսական դեղականատունն երթալով տեսակցեցաւ դեսպան Պ. Նէխիտովի հետ :

— Ռուսական դեսպանուհին որ ժամանակէ մը հետեւ Փարիզ կը գտնուէր ի դարման անձին , չորեքշաբթի վերադարձաւ և այսօր կուղերոր ի Պրիւճն :

— Պէրլինի օսմանեան դեսպան թէ վիկի փոշա՝ որ բաւական ժամանակէ ի վեր մայրաքա-

ընթաց էր, հինգշաբթի երեկոյ ու-
ղեւորեցաւ ի պաշտօնավայրն :
— Ի կրեմէ Սուլթանիյէ տ-
նուն բարձրագոյն վարժարան մը
պիտի հաստատուի, և այդ հաս-
տատութեան համար 300 հազար
լիւ ծախք սորոշուած է :
— Հալէպի Չէլիճուն գաւա-
ռակի մէջ հեռագրական կայա-
րան մը հաստատուեցաւ, ուր պի-
տի ընդունելուն նաեւ թղթատա-
րական պարզ և ապահովագրեալ
նամակներ :
— Տրապիզոնի գաւառական
ընտրեցն կիմանամբ թէ՛ Շապին-
Պարահիսարի բանաժողով ծակելով
խոյ տուող աւազակաց երկուքն
ձերբակալուած են Օրտուի մէջ :
— Կայսերական հրամանաւ
Պրուսիայի կառավարական անու-
կէն 100 ոսկի պարգև տրուեցաւ
Քուրդ Մուսա պէյին Էսկիշէհի
կողմը ձերբակալող 9 ոստիկա-
նաց և տանապետի մը :
— Անգղիոյ բարձրատեսիլն
տիկնայց խումբ մը անցեալ շաբաթ
կայսերական տիկնանոցն այցելե-
ցին, և ներկայ գտնուելով Տիկն
Վիկտորիէ Նապոլէոնի դուստր
Յարութիւն փաշայի Տատեան,
իւր պաշտօնը կատարեց իւր պատ-
ուակալ տիկնի և առաջին թարգ-
ման տիկնանոցին :
— Մոկիայի պաշտօնատան մէջ
բարձրագոյն ժողով մը կը գումա-
րի ի մտոյ՝ նաւատորմն ի նորոյ
կազմակերպելու, և ի հարկին պա-
տերազմական վիճակի մէջ գնելու
համար :
— Կրամատեարց խումբ մը
առաջնորդութեամբ Օսմանեան
Պանքայի՝ Բ. Կրեմէն արտօնութիւն
խնդրած է Հայտար-փաշայի և
Սէրայ-Պրուսի մէջ կախեալ կա-
մար մը կառուցանելու, և հե-
տեալոր ասիական և եւրոպական
երկաթուղեաց կեդրոնական կա-
յարաններն միացունելու համար :
— Կայսերական հրամանաւ Երաւ-
ի Պոլսոյ քարափանց շինութեան
և շահագործման արտօնութիւն
տալ Միշէլ փաշայի ներկայացու-
ցիլ Պ. Կուանէի :
— Թուրքիոյ այլ և այլ կող-
մերէն՝ զլիւսուորաբար Կարինէ,
Գաղաթիայէ, Սեբասթիայէ, Բա-
ղէշէ և Խարբերդէ լուր տրուած է
թէ՛ այդ տեղաց յոյն իկեղեցի-
եաց փախուսն ո՛ր և է դէպքի ա-
ռիթ եղած չէ և կատարեալ ան-
գործութիւն կը տրիէ :
— Ի Մալաթիա անցեալ ուր-
բաթ գիշեր հրդեհ պատահելով
1000 ի չափ տուն ու խանութ և
երկու մզկիթ այրեցին : Այս քա-
ղաքի մէջ անցեալ տարի ալ ա-
ղետայի հրդեհ մը պատահեցաւ,
և այս անգամ այրած շէնքերուն
մեծ մասն նորակառուց էին : Նոյն
գիշեր հրդեհին ժամանակ երկրա-
շարժ ալ պատահեց և երկրի
խորերէն որոտմանք լսելի եղե-
ցին : Վնասնոց ցանկն ուղղուած է
կայսերական հրամանաւ :
— Ի Սէլանիկ և ի չլճակայ
տեղատարաւ անձրեաց պատճա-
ռաւ մերձակայ գետակը յորդեր,
վրանաբակ թշուառաց կարառիք
հեղեղներէն տարուեր, երկու տը-
ղաք և չափահաս հրէայ մը ջը-
րամոյն եղեր, և քաղաքը չորեք-
շաբթի գիշեր միջուկեան մէջ մը
նայցեր է, կաղի մեծ խողովակն
խորտակման պատճառաւ : Ամբողջ
ճիւղը 20 հազար ոսկիէն աւելի

կը հաշուեն : Լանգազա գիւղա-
քաղաքի և քանի մը գիւղերից
մէջ ալ մեծամեծ վնասուց պատ-
ճառ եղեր են հեղեղը : Բաղուժ
բնակարանք վեր և բազում ար-
մաթիք ու անասունք ոչնչացեր են :
— Մուսուլի ոստիկանապետ
Ապտիլ լրահման պէյ պաշտօնակ
եղած է, և պիտի դատուի ի Պաղ-
տատ :
— Եւգոփի մէջ երկրաշարժի
ցնցմունք տեղի ունենալով նա-
խորդ ամսոյ 13 ին, քանի մը շէն-
քեր վնասու եր են :
— Սոմաթիոյ մէջ տակաւին
կապրի 113 տարեկան մարդ մը,
Հաճի Ահմետ անուն, հանգերձ ա-
մենայն կարողութեամբ :
Պատահեցաւ, Ատտիսան, Պաշտօն Կո
Պարգեն : — Մարաշի ժողովոյ ան-
գամ անուանեցաւ պետական խոր-
հրդոյ օգնական անդամ Ֆայիզ
պէյ : — Սանիյէի երկրորդ առա-
ճան՝ Սեբասթիոյ Չիլէ գաւառակի
դայմագամ թէ՛վիթ պէյի : — Ա-
ռաքի աստիճանի Օսմանիյէ պատ-
ուանչան՝ Մէհմետ Շէվքէթ, Մէհ-
մետ Սէլիմ և Իպրահիմ թէ՛վիթ
կայսերակն իշխանաց : — Առաջին
աստիճանի Շէֆաքաթ պատուա-
նչան՝ եղբայրացի իշխան Հալիմ
փաշայի դստեր և Օսմանեան Պան-
քայի ընդհանուր անօրէն Սըր Էտ-
կար Վիշնըդի կնոջ : — Պաշտօնի
կառավարիչ անուանեցաւ Բան-
տիայի նախորդ կառավարիչ Մէհ-
մետ Սէլի փաշա : — Պրուսիայի Այ-
վալըզ գաւառակի դայմագամ
անուանեցաւ Գալալայի նախկին
դայմագամ թէ՛վիթ պէյ : — Երու-
սաղիմայ Եաֆա գաւառակի դայ-
մագամ կարգեցաւ Հայֆայի դայ-
մագամ Մուսթաֆա Հիքմէթ Է-
ֆէնտի : — Պետրպոլիկի օսման-
եան դեսպանի խորհրդական կար-
գեցաւ թէ՛հրանի օսմանեան դես-
պանատան նախորդ խորհրդական
Իսսան Էֆէնտի : — Միւրիմիսանի
աստիճան՝ Ուրֆայի Իտաթէի ժո-
ղովոյ անդամ Հիւսէյին Էֆէնտի :
— Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Ու-
րֆայի մարզահամարի անօրէն Խա-
լիլ Էֆէնտի : — Կեստիլոյ կառա-
վարիչ անուանեցաւ Հալէպի նա-
հանգի նախկին կեդրոնական կա-
ռավարիչ Իզզէթ պէյ : — Պաղտա-
տի կեդրոնական ընդհանուր դա-
տախաղի օգնական կարգեցաւ Հա-
սան Սամի Էֆէնտի, որ Հըլէ գա-
ւառի մէջ կը գտնուէր ոչնչ պաշ-
տօնով : — Պաղտատի վերաբնիշա-
տենի պատճական ճիւղի նախա-
գահ անուանեցաւ Ասմանայի վե-
րաբնիշա տենի ընդհանուր դա-
տախաղ Ղալիպ պէյ : — Ասմանայի
վերաբնիշա տենի ընդհանուր դա-
տախաղ կարգեցաւ Եուսուֆ Բե-
ճայի Էֆէնտի, որ ի Սէլանիկ կը
գտնուէր : — Իւլայի առաջին աս-
տիճան՝ Պէրլինի օսմանեան դես-
պանատան խորհրդական և գոր-
ծակատար Օսման Շիւքրի Էֆէն-
տիի :
Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն
Կ. Պոլսի 3 Նոյեմբեր 1890
Օսմանեան Գոստօրտէ . . . 20-2
Ռուսիայի Երկաթուղի. Պրասի 78-73
Թրամուէյ . . . 1-0 : 530-
Օսմանեան լիւսն 100 դրուշէ
Մէհմետիյէ . . . 107-30
Միշտիյէ . . . 100-
Հիւսէյն . . . 102-20
Վեցնոց . . . 102-30
Ռուսիյ թղթագրութ . . . 7-50

Ռուսիյ արծաթ . . . 90-
Ռուսիոյ իւր . . . 90-20
Գաղաթական լիւսն . . . 87-30
Անգղիական . . . 10-20
Դրամից . . . 51-1
ԱՐՏՍՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ
— Գաղղիոյ արտաքին գործոց
նախարարն այդպիսի ժողովոյ մէջ
յայտարարեց թէ՛ խաղաղապէր
Գաղղիոյ վտանգ չպառնար և ոչ
մէկ տէրութեան, սակայն պարտ
է բանական աշխարհի վիճակի մէջ
գնել որ կարող լինի գիմագրա-
ւել ամէն պատահարաց : Եւ երբ
յիգիպտոսէ անգղիական զօրաց
կելից վերայ խօսք բացուեցաւ յիշ-
եալ նախարարն հարցուց թէ՛
« Գործնական միջոց մը գիտէ՞ք
անգղիական զօրքն անմիջապէս յե-
ղիպտոսէ հանելու համար : ապա
թէ ոչ՝ պէտք է սպասել Անգղիոյ
կառավարութեան խոստմանց կա-
տարմանը »
— Յունաստանի երեսփոխանա-
կան նորակալմ ժողովն բացուե-
ցաւ երկուշաբթի : Թաղաւորը
բացման ճառին մէջ ըսած է թէ՛
կառավարութիւնն ամէն ջանք պի-
տի ընէ առ ի բարւոքութիւն երկը-
տից և առ ի կատարութիւն ամե-
նայն պարտականութեանց, և պի-
տի դրաղի ազգային պաշտպանու-
թեան կազմակերպութեամբ, և
թէ՛ Յունաստան միշտ կը փափա-
քի բարեկամական յարաբերու-
թիւններ ունենալ տէրութեանց
հետ :
— Ի Ս. Ֆրանչիսկօ (Ամերիկա)
մեծ հրդեհ մը պատահեց և 11/2
միլիոն տոլարի վնաս եղեր է :
— Ինչպէս Գարատաղի իշխա-
նը շատ մը անտուկներ հաստա-
տած է, յիւրեղալ իւրեանց ու-
սումն կատարելագործելու փա-
փաքող երիտասարդ Գարատաղ-
ցոց նիւթական պետքն հոգալու
համար, նոյնպէս Սերպիոյ կա-
ռավարութիւնն՝ ըստ օրինակի
Նիքոլա իշխանի՝ վարուիլ սորոշած,
և մինչև իսկ ազգային երեսփո-
խանական ժողովէն ասոր համար
պէտք եղած դուստրը խնդրած է :
— Ըստ մարտային նոր օրինաց
Միացեալ Նահանգաց՝ այսուհե-
տե և ի Միացեալ Նահանգս ան-
մաքս չափի ընդունուին օտար
երկրաց մէջ ամերիկեան քաղա-
քացոց ընդունած հարսանեկան
նուէրք ալ, եթէ հարսն կամ փե-
սայն առ նուազն տարի մը դոր-
ծածած չեն զայն :
— Իտալիոյ թագաւորը չու-
ղելով պետական գանձուն վերայ
նոր բեռ մը դնել, զանց ըրաւ
իւր գահաժառանգ որդւոյն չա-
փահասութեան առթիւ ըստ սո-
վորութեան թողալ պահանջել ազ-
գային խորհրդարանէն :
— Սերպիոյ հրաժարեալ ար-
քայն Միլան՝ որոյ ի Պէկրատէ եւ-
նելը ծանուցինք, — 360 հազար
ֆրանք տարեթոշակ պիտի առնու
Սերպիոյ պետական գանձէն :
— Մօտերս ի Վարչաւիտ սպա-
յի մը սպանման առթիւ երկու
կամուրքը հրացանի բռնուէրէն
երկու օր ետքը, գործաւոր մը
խոստովանած լինելով թէ՛ ինքն է
սպային սպանիչն, զոր իւր կնոջն
հետ անվայել վարմանց մէջ զը-
տած էր, — Վարչաւիտ կուսակալ
զօրավար Կուրքօ առ ի բացա-
տրութիւն Պետրպոլիկ կողմերէ
կամուրքաց միոյն հայրը, թէ՛ յի
հարուստ վաճառական Մոսկուա-

ցի, ուղղակի առ կայսրուհին բո-
ղոքեր, և նորա խնդրանաց վերայ
կայսրը քննութիւն հրամայեց :
— Ի կախարան հանուեցաւ
առաւ գեղապետ Շմիտ, որ ինչ-
պէս յայտնի է՝ պետական կարե-
ւոր թուղթեր վաճառած էր Պե-
տրպոլիկի անգղիական նաւա-
յին կցորդին :
— Գերմանիայէն տրուած գա-
նաղան լուրեր կը հաստատեն աշն
ընդոյն թէ՛ հռչակաւոր Տօրթօր
Քոն գտած է մինչև ցարդ ան-
դարմանելի եղող թուրքախորհր-
մանը (պատուաստ), և թէ՛ մե-
տերս մանրամասնութեամբ պիտի
հրատարակուի : Միւս կողմանէ
Ֆիլադելֆիայի բժիշկ Սամուէլ
Տիքսըն կը յայտարարէ թէ՛ ար-
գէն ինքն անանոց թուրքախոր-
հարմանը գտած հրատարակած,
և բժիշկ Քոնի ալ հաղորդած ի-
նելով, նոյն գաղափարն ընդար-
ձակած է. հետեւեալ իրեն (Տիք-
սընի) կը վերաբերի սոյն գիւտին
բուն հեղինակութիւնը :
— Անգղիոյ նախարարապետ
Հորա Սալիպլըրի քաղաքապետու-
թեան տարեխնդրին մէջ խօսե-
լով միանգամայն յայտարարեց
թէ՛ ամենայն նշանք ապահովիչ են
Եւրոպիոյ խաղաղութեան համար :
— Գերմանիոյ նախարարապետ
զօրավար Քալքըլի ի Պէրլին վե-
րադարձաւ Իտալիայէն, ուր եր-
կար տեսակցութիւններ ըրաւ Ի-
տալիոյ թագաւորին և նախարա-
րապետին հետ, մեծ պատիւներ
եղան և թագաւորը բարձրատեսի-
ճան պատուանչան մը ընծայեց
նմա :
— Ի Մատրիտ ծխախոտի պե-
տական գործարանը գրէթէ ամ-
բողջ այրելով՝ 6000 անձինք ան-
գործ մնացեր են : Բրիտանիէ խը-
նամակալ թագուհին անձամբ գը-
նացեր է անդը հրդեհին ժամա-
նակ յօդնութիւն, և ժողովուրդը
տեսնելով զնա՝ դժուրութեան աղա-
ղակաւ մեծարեց է : Այս օրերս
այս թագուհւոյն վերայ ոչ մի-
այն Ուլանիոյ այլ և ուրիշ երկ-
րաց լրագրութիւնը գովեստիւք
կը խօսի, ծանուցանելով թէ՛ մայ-
րաքաղաքէն քնաւ չհեռացաւ քո-
լէրայի և ծաղկի ահաւելի հիւան-
դութեանց ժամանակ, թէ՛ ան-
ձամբ կը հսկէ աղբատաշ վերայ,
և ամէն վտանգ արհամարհելով՝
կայցելէ աղբատիկ թաղերն, և
թէ՛ բարձր դասու տիկնայք ևս
կը ստիպուին հետեի իւր օրինա-
կին և օգնութեան ձեռն կը մա-
տուցանեն աղբատաշ և կարօտե-
լոց :
— Աւստրիոյ կայսրը մօտերս
ի Ռոմիկար պիտի տեսակցի Գեր-
մանիոյ կայսեր հետ, և մէկտեղ
որսի ալ պիտի ելնեն :
— Ի Չինաստան, ուր կառա-
վարութիւնն յատկապէս կոխել
տուած դրամ չուէր ի չլճաբե-
րութեան, Լոնտոնէ մեքենաներ
բերել տալով սկսած է դրամ
տպել՝ ամերիկեան տոլարին հա-
մանման : Մինչև ցարդ երկրին
ներսերն ամէն մարդ փոքրիկ մըկ
րատ մ'ուէր քովը, եթէ բան մը
գնէր՝ տրամթի կտոր մը կը կրտ-
րէր կուտար : Իսկ երկրին եղերքը
Մեքսիկայի և Ճապոնի տոլարը կը
գործածուէին, և տեղ տեղ ի
Հոնկ-Գոնկ հին փողերանոցն մը
մէջ տպեալ դրամը կը գտնուէին :

— Գերմանիոյ կայսրն երեք-
շաբթի այցելելով առ նախարարա-
պետ Քալքըլիին՝ երկար ժամանակ
տեսակցեց է նորա հետ : Նոյն օրը
ներկայ գտնուէր է նաեւ երկրա-
գործական սենեկի խորհրդակցու-
թեանց, որ կը վերաբերէր երկ-
րագործաց առողջութեան խնամա-
տարութեան՝ երկրագործական
գործիքներու կիրառութեան ա-
տեն :
— Պետրպոլիկի աշխարհաւա-
րական ակմբոց մէջ, կըսէ նոյն
մայրաքաղաքէն հեռագիր մը,
ընդհանրապէս կը տրապետե-
այն գաղափարը թէ՛ Եւրոպիոյ
խաղաղութիւնն ապահովեալ է :
— Ռուսիոյ կայսեր թիկնա-
պահաց մին ի Հառմ կը գտնուի
այս օրերս՝ Ռուսիոյ գահաժա-
ռանգ Ալեքսեյի յիտալիա այցե-
լութեան և ընդունելութեանց
վերաբերեալ կարգադրութեանց
համար : Գահաժառանգն, ի գի-
մաց հօրն, պիտի այցելէ առ ար-
քայն Իտալիոյ, ի փոխարէն այցե-
լութեան նորա ի Պետրպոլիկ :
— Մատրիտէն հեռագիր մը
յատկապէս կը հերքէ՝ Սպանիոյ
մանուկ թագաւորին հիւանդու-
թեան զրոյցն, որ այն օրերս հը-
րատարակեցաւ :
— Ռուսիոյ գահաժառանգ Ուր-
չիլուքսն հինգշաբթի Աթէնք հաս-
նելով՝ հեղինական արքունեաց,
աւագանոցն և ժողովրդեան կող-
մանէ մեծաւ հանգիստ ընդուն-
ուեցաւ :
ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԻ
×× Զօր Խուլ պարտադրեալ ծանր
դժուարութիւններ չունի և մաս-
նաւոր կահուց պէտք չկայ : Միայն
ուշադրութիւն և ձեռաց աշխա-
տութիւն հարկ է : Յայտնի է թէ՛
թուղերն յաջորդաբար կը հա-
սունան, փրցունելու համար պէտք
է սպասել որ շատ հասուն և նաեւ
բիշ մ'ալ թառամած լինին : քա-
ղաւմ պէտք է լինի բազում ան-
գամ : այսինքն՝ ամէնը մէկտեղ
չբաղել, այլ յաջորդաբար և
մշտ չոր ատեն և եղեամբ ցրուե-
լէն վերջը : Գաղեալ թուղերն ան-
միջապէս տուն փոխադրել և
տոխտակներու կամ ցանցերու
(մաղի պէս) վերայ քովէ քով
չարել, ցերեկն արեւուն դիմաց
դնել և գիշերը ներս առնուլ օ-
գուէտ տեղ մը : Զօրնալու արա-
գութիւնը չոր թուղերուն պահ-
պանութեն և ձևէն կախումն ունի :
այսինքն՝ պէտք է զանոնք յաճա-
խակ դարձունել և քիչ մ'ալ
տափակցնել : Եթէ սոյն գործողու-
թեանց ատեն անձրեւները վերայ
հասնին, պէտք է փռան մէջ չոր-
ցունել թուղերն, ապա թէ՛ ոչ
կը խմորին և կը փտին : Բայց փը-
ռան միջոցաւ չորցած թուղերուն
յատկութիւնը միշտ ստորին կը-
համարուի :
×× Հին Մեքսիկոյ մը - Կարողու
երկրորդի թագաւորութեան ա-
տեն անգղիական ու հոլանտական
նաւատորմիդը պատերազմեցան
երեք օր անընդհատ Մանչի ծովին
վերայ : Զորքորդ օրը զինադադար
մը տեղի ունենալով՝ երկու կող-
ման պատերազմիդը փոխադար-
ձաբար մեծարեցին զիրար և մէկ-
տեղ զուարճացան : Հոլանտացի
նաւապետ մը՝ ճարտարութեամբ
բնի հռչակաւոր՝ նաւաւ մը կայմին
գաղաթն ելաւ, անդ որք լերայ
կանգնեցաւ և բազում ճարտար

